

Nacionalitat, pèrdua d'identitat o pèrdua de poder polític?

Albert ROIG i LOSCERTALES

La meva feina, la de periodista, m'obliga a estar a prop dels polítics, i per tant em permet fer una anàlisi de les seves actituds i dels seus comportaments, de les seves paraules i del significat que desprenen segons siguin dites en un o altre fòrum, en un o altre moment. Per tant, vaig pensar que ja hi havia persones molt més qualificades que jo per fer una anàlisi històric, sociològic, filosòfic o acadèmic. El llistat de ponents -presencials i escrits- ho acredita. Què puc aportar doncs jo al costat de l'Òscar Ribas? O d'en Ladislau Baró? O d'en Marc Forné? O d'en Ricard Viñas? Del Jean-Michel Rascagneres? I no continuo per no deixar-me ningú...

Així, doncs, vaig decidir que parlaria de pors. D'aquí el títol: pèrdua d'identitat i de poder polític. En honor a la sinceritat, el títol hagués hagut de formular-lo amb interrogants, i per tant, crec que el millor per començar després d'aquest preàmbul és esmenar-lo i deixar-lo com segueix: *Nacionalitat: pèrdua d'identitat o pèrdua de poder polític?*

Com que podríem estar moltes hores elucubrant sobre el concepte de nacionalitat i la idoneïtat o no de flexibilitzar el tempos per a la seva obtenció per naturalització, em centraré en el pasat més recent, en el darrer cop que es va parlar sobre aquest tema al Consell General, el 19 d'abril del 2012, arrel d'una proposició de llei de modificació de la llei qualificada d'immigració. I per començar m'agradaria que llegíssiu aquesta frase:

"Andorra ha de continuar sent una societat oberta i alhora capaç de preservar els elements bàsics de la seva identitat, de la seva personalitat institucional i cívica.

Una identitat que no ha de ser entesa com una cosa estàtica, que no canvia mai, sinó com una realitat dinàmica que, des de l'ancoratge a uns valors cívics determinats, s'adapta a les noves condicions".

Hi ha algú d'aquesta sala que no signaria aquesta frase? Jo mateix la signo. Vull dir que està formulada de tal manera que acontenta un ampli espectre de la societat. S'hi poden sentir identificats una majoria de persones progressistes, però també una majoria de conservadors, allò que se'n diu l'ampli espai central de l'electorat (i alguns fins i tot diuen de la societat).

Però alerta, cadascú la interpreta a la seva manera: uns hi posen més accent en les paraules de color vermell i altres en les de color blau. Però, qui va pronunciar aquesta frase?

Olga Adellach, consellera general grup parlamentari demòcrata

Debat sobre l'examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la nacionalitat.

Consell General, 19 d'abril del 2012

I ho va fer defensant el posicionament contrari a la modificació de la llei de nacionalitat que tenia com a principal eix la rebaixa dels anys per naturalització, de 20 a 15 anys.

Aquí podem arribar a constatar la primera por: por a perdre identitat, por a que les coses no siguin com sempre nosaltres les hem viscut, por a què ens canviïn els paràmetres amb els quals ens hem regit sempre, por a què es perdi el sentiment de pertinença a un territori, a una cultura, per part de la població nouvinguda.

Primer mur que ha de caure: estem parlant d'una rebaixa només de 5 anys, és a dir que encara en fan falta 15 per naturalitzar-te, temps més que suficient per, si les coses en l'àmbit institucional s'han fet bé, estàs més que integrat en el país que t'ha acollit.

Segon mur a caure: les realitats dels pobles, i d'això en saben més els historiadors que jo, es construeixen gràcies a les relacions socials, a la barreja de cultures, a com aquestes evolucionen, es perden, es mantenen o es recuperen... en definitiva, al mestissatge.

Algú em pot dir si una nació que tenim molt propera, com és Catalunya, que ha patit persecució en tots els àmbits durant 300 anys, que ha tingut un creixement de la seva població espectacular gràcies a la immigració -primer d'altres indrets de l'Estat espanyol i després fonamentalment sud-americana i magrebí-, algú pot afirmar que ha perdut identitat? No, en tot cas ha gaudit del mestissatge, en el qual podem veure perfectament integrades persones de diferents orígens fent castells, ballant bastons i sardanes o, justament, manifestant-se l'11 de setembre. I també un president nascut a Còrdova i manifestant-se pels carrers de Barcelona quan la sentència del TC retallant l'Estatut.

És cert. No podem comparar realitats ni dimensions. I entenc perfectament totes les consideracions que es fan sobre les dimensions del nostre país i la por a ser "envaïts". I que hi ha altres petits països que tenen una normativa molt més dura que la nostra en matèria de nacionalitat. Entenc el proteccionisme que pot existir en relació a aquest tema precisament perquè ha estat base de la subsistència com a país. Però si no podem comparar realitats, no ho podem fer amb ningú, tampoc amb els petits, perquè cadascú té la seva pròpia de realitat.

I repeteixo, estem parlant d'una rebaixa tan sols de 5 anys.

Una altra de les frases que vam escoltar aquell dia:

"Treballem perquè la nacionalitat andorrana no quedi vinculada ni a privilegis ni a desavantatges".

Bé, aquesta és més fàcil d'encertar qui la va pronunciar.

Antoni Martí, cap de Govern

Debat sobre l'examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la nacionalitat.

Consell General, 19 d'abril del 2012

Però el cap de Govern va dir aquesta frase després d'haver argumentat el posicionament en contra de rebaixar els anys per obtenir la nacionalitat. I l'argument no va ser altre que dir més o menys: jo hi estic d'acord, però ara no és el moment, sinó que ens hem de centrar en la recuperació econòmica, i en el marc d'aquesta recuperació ja hem fet un pas molt important i és que els drets econòmics han passat a comptar des de l'any 0 de residència.

I més endavant va sentenciar:

"Els drets econòmics són tant o més importants que els drets polítics"

Antoni Martí, cap de Govern

Debat sobre l'examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada de la nacionalitat

19 d'abril del 2012

I aquí ens hem d'aturar de nou. Reflexionem-hi una mica.

Donem drets econòmics a partir del primer any de residència. Acabem, és cert, amb el prestanoms i amb els "privilegis" d'alguns andorrans als quals es refereix el cap de Govern.

Donem el màxim de facilitats, doncs, perquè vinguin a invertir, perquè s'instal·lin al país i ens ajudin a fer-lo pròsper.

Una visió purament economicista de la societat que deixa de banda dues consideracions:

1. Gràcies a les lleis andorranes poden desenvolupar la seva tasca empresarial; però no poden decidir sobre aquestes lleis. No gaudeixen del poder polític per fer-ho.
2. Només contempla la visió empresarial, mai la de l'assalariat.

Per mi, sincerament, no té cap sentit, sinó és el de la por a perdre el control polític, el poder polític.. I repeteixo, perquè m'agrada repetir-ho, que estem parlant d'una rebaixa només de 5 anys. El llindar encara quedaria situat als 15 anys, per sobre de les recomanacions de la Comissió Europea contra el Racisme, de la Comissió Europea de Drets Humans i del Conveni europeu de la nacionalitat que ho situa en 10 anys.

En la línia argumental d'aquell debat i dels que van defensar que no es prengués en consideració la proposició de llei hi havia el fet que ja existeixen a Andorra altres mecanismes per a la integració i la cohesió social, i que la rebaixa de l'accés a la nacionalitat no és l'únic.

Així, ens diu el cap de Govern:

"No hi ha vinculació entre la integració social i la naturalització.

És a dir que la integració no depèn de la plenitud dels drets polítics, sinó que depèn més d'integrar-se en el teixit econòmic del país".

I argumenta que els mecanismes d'integració són:

"La integració social a Andorra s'assoleix amb

1. Sistema educatiu
2. Creació de riquesa i oportunitats professionals
3. Extensa xarxa d'entitats socials, culturals i esportives
4. Eficiència en els serveis públics
5. Sistema solidari de seguretat social"

És evident que la resposta a aquesta argumentació és que aquests són uns drets inherents al sistema democràtic, i formen part de la naturalesa d'un Estat de dret, i que el país estaria molt malament si aquests drets estiguessin regulats en funció de la nacionalitat de cadascú. Per tant, l'argumentació feta pel capde Govern és donar gat per llebre.

Acabo, perquè podria estar eternament desgranant els arguments del debat. Però ho faig amb una reflexió més intangible. Fins ara he intentat rebatre alguns dels arguments esgrimits pels qui no volen rebaixar els anys de naturalització.

Retorno a l'inici, a l'esmena del meu títol:

Por a la pèrdua d'identitat? Sí, segur que hi és. Més d'un cop me l'han expressada. A mi em permeten ser andorrà, perquè "tu sí que ens entens, tu ets d'aquí el costat, ets com de casa... (fixeu-vos "com de casa", no pas "ets de casa"): parlem el mateix idioma, m'agrada la muntanya i practico l'excursionisme, m'he casat amb una andorrana (ep, filla de pare català i mare andalusa).

És una por que entenc perfectament: la de desaparèixer. Però si fem les coses bé en tots els mecanismes que han d'assegurar la integració de les persones i la cohesió social, aquelles que deia que són inherents a un Estat de dret, els resultats han de ser positius.

I por a la pèrdua de poder polític? Aquesta és més evident encara, sinó no hi hauria aquesta permanent fixació a tenir vots controlats per famílies. Però és una característica pròpia de les comunitats petites, ningú s'ha d'estirar els cabells.

Fa dos mesos només, a les escales de l'edifici del Consell General, un polític amb una àmplia trajectòria, amb molt poder i amb el qual hi he tingut molts debats i li he fet moltes entrevistes -i del qual no desvetllaré el nom- a aquestes alçades encara em va preguntar:

"Tu votes?"

És segurament l'exemple més clar de com una persona es pot arribar a sentir discriminada per raó de drets polítics. Aquesta és la pregunta que m'hauré escoltat més vegades en la meua vida.

Quan s'apropen les eleccions pot tenir la seva explicació. Però a meitat d'una legislatura? Quin sentit té que t'ho preguntin? Tindrà més en consideració la meua persona i les meues opinions si voto? O per contra, deixarà de tenir-me en compte si no voto?

Si li dic que sí... I si li dic que no... La qüestió no és la meua resposta, sinó els ulls amb els quals ell et mira en funció de si votes o no, de si tens drets polítics o no.

Sóc andorrà. Ho sóc gràcies a la meua dona. La Meri. De fet va ser ella qui em va convèncer per fer-me'n, ja fa uns quants anys. I me'n sento molt orgullós de ser-ho. (De la mateixa manera que em sento molt orgullós dels meus orígens situats a Catalunya). I per això, perquè me'n sento molt d'orgullós crec que de la frase inicial de la consellera Adellach hi cerco el just equilibri entre les paraules vermelles i les blaves, sense pors.

I acabo amb l'Antoni Pol, en algun debat sobre el tema que hem tingut sempre m'ha acabat dient: "no et preocupis home, això caurà com la fruita madura".

Albert Roig i Loscertales,
director de l'Agència de Notícies Andorrana (ANA)